

Briselē, 2024. gada 17. maijā
(OR. en)

9775/24

LIMITE

ENER 222
ENV 504
CLIMA 198

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Eiropas zaļais kurss – pašreizējais stāvoklis un turpmākā rīcība = viedokļu apmaiņa

Gatavojoties Transporta, telekomunikāciju un enerģētikas padomes 2024. gada 30. maija sanāksmei, pielikumā pievienots prezidentvalsts sagatavots diskusiju dokuments par pašreizējo stāvokli un turpmāko rīcību saistībā ar Eiropas zaļo kursu.

Prezidentvalsts sagatavots diskusiju dokuments

Eiropas zaļais kurss

Pašreizējais stāvoklis un turpmākā rīcība

Kopš Eiropas zaļā kursa uzsākšanas pirms mazāk nekā pieciem gadiem ES Komisija un likumdevēji ir izstrādājuši veicinošu rīcībpolitikas un tiesisko regulējumu, lai sasniegtu 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītājus un līdz 2050. gadam saglabātu Eiropas virzību uz klimatneitralitāti un ilgtspējīgu ekonomiku. Neilgi pēc stāšanās amatā priekšsēdētāja fon der Leiena (*von der Leyen*) paziņoja par Eiropas zaļo kursu ¹ – visaptverošu izaugsmes stratēģiju, kas tiecas pārveidot ES par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku. Šajā stratēģijā Komisija apņēmas risināt enerģētikas, klimata un vides problēmas un līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti saskaņā ar Parīzes nolīgumu.

Šajā sakarā likumdevēji līdz 2024. gadam bija vienojušies par daudzām ar enerģētiku saistītām likumdošanas iniciatīvām, no kurām lielākā daļa šobrīd ir stājušās spēkā un kuru mērķis ir turpmākajos gados pārveidot Eiropas enerģētikas ainavu. Turklāt dalībvalstu nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem (NEKP) ir būtiska nozīme saskaņoto ES mēroga mērķrādītāju un zaļā kursa mērķu sasniegšanā. Ieviešot pirmo uz nākotni vērstu Eiropas mēroga stratēģiskās plānošanas satvaru, NEKP veicina politikas stabilitāti un paredzamību, nodrošinot investoriem nepieciešamo noteiktību, lai veicinātu investīcijas pārejā uz tīru enerģiju.

¹ COM(2019) 640 final.

Tā kā pāreja uz tīru enerģiju atrodas īstenošanas posmā, galvenā uzmanība tagad ir jāpievērš ātrai un vienotai rezultātu sasniegšanai, pamatojoties uz visās ES dalībvalstīs saskaņoto satvaru. Neraugoties uz ievērojamo progresu, kas panākts pirmajos piecos Eiropas zaļā kursa īstenošanas gados, būs vajadzīgi papildu centieni, lai turpinātu virzību uz lielākiem ES 2030. gada energoefektivitātes un atjaunīgās enerģijas mērķrādītājiem, tostarp ātri un pilnībā īstenot atjaunināto tiesisko regulējumu dalībvalstīs, pabeigt NEKP, kas ir samērīgi ar saskaņoto mērķu vērienīgumu, un izveidot veicinošu satvaru, kas ietver un ļauj sasniegt iepriekš minētos mērķrādītājus, citstarp, izvēršot tīkla infrastruktūru.

Vienlaikus ir iespējams vēl vairāk stiprināt pašreizējo Eiropas zaļā kursa satvaru, lai vēl labāk atbalstītu ES globālo konkurētspēju. Šajā sakarā būtu jāatgādina, ka 17. un 18. aprīlī Eiropadome izziņoja jaunu Eiropas konkurētspējas kursu nolūkā veidot stabilu, inovatīvu un noturīgu ekonomiku un veicināt Savienības konkurētspējīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Vienlaikus ES līderi aicināja izveidot patiesu enerģētikas savienību, nodrošinot apgādi ar bagātīgā daudzumā un cenas ziņā pieejamu un tīru enerģiju, kas kalpotu divkāršajam mērķim – Eiropas enerģētiskajai suverenitātei un klimatneitralitātei.

Ir jāturpina elektrifikācija, lai visas nozares varētu sasniegt zaļā kursa mērķus un palielināt konkurētspēju, un nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos visiem. Tāpēc arī turpmāk būtiska nozīme būs elektrotīklu attīstībai un labi funkcionējošai patiesai Eiropas enerģētikas savienībai. Nesenajā elektroenerģijas tirgus regulējuma pārskatīšanā tika panākts būtisks progress attiecībā uz iekšējā elektroenerģijas tirgus darbību. Tomēr pāreja uz pilnībā dekarbonizētu elektroenerģijas sistēmu radīs papildu problēmas.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī ievērojamo progresu, kas panākts saskaņā ar Eiropas zaļā kursa stratēģiju, prezidentvalsts Beļģija vēlas lūgt delegāciju viedokļus par šādiem diviem aspektiem:

1. Kā mēs varam paātrināt 2030. gada energoefektivitātes un atjaunīgās enerģijas mērķrādītāju īstenošanu? Vai uzskatāt, ka ir vajadzīga turpmāka ES politika, norādījumi, ieteikumi vai īpaši finansēšanas mehānismi, lai palīdzētu jums sasniegt šos mērķus?
2. Ņemot vērā mūsu līdzšinējās diskusijas par elektrotīklu infrastruktūru, kādi papildu pasākumi (likumdošanas un/vai operatīvi) ir vajadzīgi, lai izveidotu patiesu enerģētikas savienību?
